

VILÁGKARÁCSONY

Rainer Maria Rilke

Karácsonykor legcsöndesebb az év...

Weihnachten ist der stillste Tag im Jahr

Clara Rilke-Westhoffnak

Karácsonykor legcsöndesebb az év,
a szívverésnek is hallani hangját,
mint órákét, az estidőt ha mondják:
karácsonykor legcsöndesebb az év.

Kerekre nyílik gyermekek szeme,
nézésüktől a dolgok nagyra nőnek,
anyai vágya támad most a nőnek
s kerekre nyílik gyermekek szeme.

Menned kell mostan messzi földre már,
érintetlen karácsonyéjbe látni,
városlakó, csak erre vagy kíváncsi,
így kell menned a messzi földre már.

Ott nagy egek borulnak majd föléd,
távolból fénylő erdőkön nyugodnak.
Cipőd alatt az utak is bolyongnak
és nagy egek borulnak majd föléd.

S a nagy egekben, fönt, egy csillag áll,
fénye kibomlik és az éjszakából,
akár egy hullám, közelít a távol
s a nagy egekben, fönt, egy csillag áll.

Suhai Pál fordítása

*

Jozsif Brodskij

Anno Domini

Anno Domini

A tartomány karácsonyt ünnepel.
A palotát fagyönggyel koszorúzzák,
előtte fáklyák száza füstölög.
Koszos, víg férfiak özönlik el
lármásan, egymást lökdösve az utcát,
a helytartói palota mögött.
A Helytartó beteg. A fekhelyen,
sállal takarva, mit még Alcazárban
vásárolt néhány éve, asszonyá
-ra s titkárára gondol; odalenn
ők üdvözlik a vendégek hadát ma.
Aligha féltékenyekedik. Ma már

sokkalta fontosabb megbújnia
a betegségek, álmok, a Hazába
visszavezénylés akadályai
héjában. És mert tudja, hogy soha
nem kell a csöcseléknek szabadság a
jó hangulathoz, élte párja is

megcsalhatja kedve szerint. Mire
gondolna, ha a betegség, a bánat
nem emésztené ? Ha szeretne még?
A gondokat ijedten messzire
kergeti, fázósan megvonva vállát.
...A fülledtség a vigalom hevét

alig mérsékli. Jócskán ittasak
a törzsfők, bámulják a messzeséget
üveges szemmel - ellenség sehol.
Zárt fogsorukon vibrál a harag;
mint a kerék, mit fognak még a fékek,
mosolyba dermed mind, míg körbehord

nagy tálakat a szolga. Dallamok
foszlányai. Egy távoli kiáltás.
Kisurrant már a vendégek közül
a titkár és az úrnő. A falon
a császári sas, mely kitepte máját
a Helytartónak, denevérszerű.

És én, az író, ki sokfele járt,
az ekvátort is átszeltem számmal,
nézem a táj szendergő halmait,
s összehasonlítom kettőnk baját:
őt nem akarja látni már a Császár,
engem fiam és Cynthia. Mi itt,

itt rothadunk el. Ám e keserű
közös sorsunk nem alapja a gőgnek,
hogy megtagadjunk Istent és hitet.
A sírban úgysis egyenlők leszünk.
Éltünkben hadd legyünk különbözőek!
A palotából elfutnod minék -

hazád felett ítélni nincs jogod.
Kicsorbul az ítélet szégyenedben:
másé hatalmad és örökösöd...
Beh jó, hogy már nem érkeznek hajók!
Beh jó, hogy végre befagyott a tenger!
Beh jó az is, hogy fellegek között

a madarak se bírnak ily tehert!
Nem is lehet tán a szemükre háyni.
De testünk súlyával arányban áll
gyöngécske testük hangja, meglehet.
Hadd szálljanak helyettünk ők hazáig!
A hangjuk ott helyettünk is kiált.

A Haza... Cynthiánál idegen
urak, akárha új Háromkirályok,
hajolnak éppen a bölcső fölé.
A kisdéd alszik. Csillagfény dereng,
mint keresztelőmedence alá hullt
parázs. De elcserélik ők e fényt

hazug dicsfényre, a szeplőtelen
fogantatást pletykálkodásra, apját
elhallgatni találnak így okot...

A palota kihalt. Már fénytelen.
Az utolsó fáklyákat is kioltják.

Végül csupán két ablakszem ragyog:

az enyém, aki hátat fordítok
fáklyámnak, nézve, hogy süllyed korongja
a holdnak, s látom - hóban - Cynthiát;
s a Helytartóé, aki ott forog
a fekhelyén, birkózva még a kórral,
s fényt gyűjt, hogy lássa támadó baját.

A támadó meghátrál. Pirkadat
híg fénye földünk hátsóudvarából
ágaskodik, benéz kíváncsian
az ablakon; de maradékokat
lel csak a tegnapi est lákomából,
ingadozik. Aztán továbbsuhan.

Palanga

Baka István fordítása

*

T. S. Eliot

A karácsonyfa-kultusz

The Cultivation of Christmas Trees

Többféle magatartás van a karácsonyt illetőleg.
Egynéhányat figyelmen kívül hagyhatunk:
A társadalmi, a tunyát, a nyilvánvalóan üzletit,
A lármásat (a bárokat éjfélig nyitva tartják),
S a gyerekest – ami távolról sem a gyermeké:
Annak a gyertya csillag s az arkangyal
Tárt szárnyával a fa tetején
Nem pusztá dísz, hanem valóban angyal.

A gyermek ámul a karácsonyfán,
S őrizze is meg az ámulás szellemét,
Az ünnep esemény legyen neki, ne csak ürügy,
S az csillogó elragadtatás, az meglehetősen őrzött
Legelső karácsonyfa láttán kelt meglehettség,
Az a meglepetés, egy sereg új birtoklás öröme
(Mindegyik a maga sajátos vonzó illatával),
A várakozás a liba- vagy a pulykasültre,
S az áhítatos borzongás, mikor behozzák,

S mind e vidámság s hódolat meg ne fakuljon
A későbbi élmények folyamán, a sótlan
Megszokásban, a fáradságban, életlanolomban,
A halál sejtelmében, a kudarc tudatában,
Vagy tán a megígazult jámborságban,

Mely néha csupa magahittség, visszatetsző
Isten előtt és tiszteletlen a gyermek iránt
(S itt hálásan gondolok ismét Lucára,
Himnuszára és tűzkoronájára):

Hogy még a vég előtt, a nyolcvanadik karácsony előtt
(Értve ezen a legutolsót, akárhányadik is lesz)
Az évről évre ismétlődő megindultság emlékei
Egyetlen nagy örömmé halmozódhassanak,
Amely nagy félelem is egyben, mint azon a napon,
Mikor minden lelket félelem száll meg:
Mert a kezdet emlékeztet a végre,
És az első eljövétel a másodikra.

Rónay György fordítása

*

Allen Tate

Karácsonyi szonettek

Sonnets at Christmas

I.
Itt a nap, mely időt ad Életének,
tetőtől talpig készenlét vagyok,
fölcspíni fűrgén szememmel az évet,
szárnyas elmét megillető magot.
Van, kinek bősége az Eljövétel,
evésre, vadászatra alkalom;
az én ernyedségem láz veri fel,
s az évszak vert ügyét támogatom
így: Ember, busa fejű, tompa lény,
a fodrozódó égen mire leschet?
De a Holtakhoz térdelek le én,
míg papírcsengők, tarkállva üdén,
– rajzukon szánról potyog lány, legény –
búcsúztatják oltalmamat, a csendet.

II.
Ó, Krisztus, csöngettyűzz a dühös égre.
A múltra kell most gondolnom kicsit:
tízévesen nagyot hazudtam, érte
néger fiút vertek meg; végre itt
a sok múltó év, fölwillanva fensre,
fordul, mint zöld posztón falsra golyók –
hátráljanak, s trombiták kara zengje,
Krisztus figyelme mint forrt, lobogott.
Süket, vak érzékeim nem lelem,
nem pallérozott tudás-maradék,
de tudom: a rémálom nesztelen;
míg a hóvégi tűz bódultan ég,
meddő kézzel s fejfel itt kuksolok,
bűnökért nyögve, oldást várva még.

Bárdos László fordítása